

ส่วนที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการ ที่ดำเนินการอยู่โดยที่การติดตาม หมายถึง กิจกรรมภายในโครงการซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการ ดำเนินโครงการปัญหาที่ กำลังเผชิญอยู่ และประสิทธิภาพของวิธีการดำเนินงานให้ลุล่วงค่าใช้จ่ายโครงการสูงเกินกว่าที่ กำหนดไว้ กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการไม่ได้รับประโยชน์ หรือได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เกิดปัญหาในการควบคุม คุณภาพของการดำเนินงาน เสียเวลาในการตรวจสอบความขัดแย้งในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน หรือระหว่าง หน่วยงานกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ

การติดตาม (Monitoring) คือ การตรวจติดตามงานหรือการปฏิบัติงาน เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นใน ระหว่างการดำเนินงาน การติดตามงานเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการควบคุมการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ในการ ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยดีในทันทีที่เกิดปัญหาอุปสรรค ซึ่งการติดตามแผนพัฒนาของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และ ประสิทธิภาพของวิธีการดำเนินงาน หากไม่มีการติดตามแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานให้ลุล่วง ค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้ กลุ่มเป้าหมายหลักไม่ได้รับประโยชน์หรือได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เป็นต้น

การประเมินผล (Evaluation) คือการตรวจสอบผลการดำเนินงานในระหว่างที่กำลังดำเนินการ (On-going Evaluation) หรือ ภายหลังที่การดำเนินการสำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้ว (Ex-post Evaluation) ซึ่งการประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับการติดตาม การประเมินผลแผนงาน จะเป็นการบ่งชี้ว่า แผนงานที่กำหนดไว้ได้มีการปฏิบัติ หรือไม่ อย่างไร อันเป็นตัวชี้วัดว่าแผนงานที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นให้ผลเป็นอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จตามแผนงานที่ กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากการติดตาม และประเมินผล ถือว่าเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง และตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ประโยชน์ของการติดตามและประเมินผล

ผู้บริหารเทศบาลตำบลบึงโขงหลงใช้ในการติดตามและประเมินผล เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานได้ หลายแนวทาง ดังนี้

1. จัดสรรทรัพยากรของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง สามารถพิจารณาจากการติดตามและประเมินผล ว่ากิจกรรมใดได้ทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน หรือไม่
2. ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน การประเมินผลจะแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติ งาน ของส่วนต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่ผู้บริหารกำหนดไว้หรือไม่

จุดประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

1. เพื่อให้การติดตามการประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี
2. เพื่อให้การติดตามและประเมินผลบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้
3. เพื่อรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงโขงหลง และแก้ไขได้ตรงกับ ปัญหาที่เกิดขึ้น
4. เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะผู้บริหารในการจัดทำแผนพัฒนาปีต่อไป

วิธีการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง ประกอบด้วย กระบวนการติดตาม และการประเมินผลลัพธ์ ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียด ได้ดังนี้

การติดตามแผนพัฒนาสามปี เป็นการตรวจสอบในระหว่างดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ว่าสามารถเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ หรือไม่ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถระดมความคิด ในการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานที่จะสามารถนำไปสู่การบรรลุแผนที่กำหนดไว้ได้ เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามผลการดำเนินงาน ได้แก่ แบบติดตามผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง ซึ่งประกอบไปด้วย การติดตามการดำเนินงานของโครงการ และการเปลี่ยนแปลงโครงการการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ การติดตามโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานการประเมินผลแผนพัฒนาสามปี เป็นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจริงเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบึงโขงหลงในภาพรวม ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงของชุมชนตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

การกำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา กำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยกำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการของเทศบาลตำบล บึงโขงหลงเป็นรายไตรมาส แล้วรายงานผล และเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตาม และประเมินผลต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำเสนอสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน โดยอย่างน้อยปีละสองครั้งภายในเดือนเมษายนและภายในเดือนตุลาคมของทุกปี

ส่วนที่ 3

วิธีการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผล มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโดยวัดระดับจากความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง สำนักรวบรวมความคิดเห็นความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงโขงหลง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง

วิธีการติดตามและประเมินผล

ประชากรที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลตามแผน ได้แก่ ประชาชนผู้รับบริการ ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคลุมทั้ง 2 ตำบลในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบึงโขงหลง

กลุ่มตัวอย่างในการติดตามและประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างในการติดตามและประเมินผล ได้แก่ ประชาชนผู้รับบริการผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคลุมตำบลบึงโขงหลง 7 ชุมชน ตำบลโพธิ์หมากแข้ง 5 ชุมชน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,835 คน ข้อมูล ณ วันที่ 11 พฤษภาคม 2559 (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล 2560-2563 : 8) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 120 ชุด

เครื่องมือในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ในการติดตามและประเมินผล การประเมินความพึงพอใจแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratin scale) แบ่งออกเป็นระดับ พอใจมาพอใจ และไม่พอใจ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปรับปรุงในการดำเนินงาน ตามแผนดำเนินงานของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เทศบาลตำบลบึงโขงหลง มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 วิธีคือ

วิธีที่ 1 เก็บรวบรวมจากเอกสาร ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์แผนพัฒนาสามปี เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง เพื่อนำมาวิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง

วิธีที่ 2 บันทึกข้อมูลแผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลบึงโขงหลง ผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-plan)

วิธีที่ 3 การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ในภาพรวมตามแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ประกอบด้วย

1. การสำรวจความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบึงโขงหลงในภาพรวม โดยกำหนดให้มีการเก็บข้อมูลปีละครั้ง หลังสิ้นสุดปีงบประมาณ

2. การสำรวจความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบึงโขงหลง ในแต่ละยุทธศาสตร์ ทั้งนี้โดยอาศัยความร่วมมือของของประชาชนในพื้นที่ สถานที่ตั้งโครงการ รวมทั้งหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องประเมินฯ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ตามความเหมาะสมโดยสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ (Frequency and Percentage) เพื่อใช้อธิบายความถี่ และร้อยละของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1

2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้อธิบายค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation (S.D.) เพื่อใช้อธิบายค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

4. การคำนวณค่าสถิติพื้นฐานร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปรับปรุงในการดำเนินงานเทศบาลตำบลบึงโขงหลง เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยใช้ความถี่และการบรรยายข้อมูล

นำร้อยละของความพึงพอใจในภาพรวมที่ได้ มาวัดค่าคะแนนระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการโดยเกณฑ์ประเมินตัวชี้วัดร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ ดังนี้

เกณฑ์ร้อยละระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ	คะแนน	
มากกว่าร้อยละ 95 ขึ้นไป	10	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 95	9	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 90	8	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 85	7	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 80	6	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 75	5	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 70	4	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 65	3	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 60	2	คะแนน
ระดับความพึงพอใจไม่เกินร้อยละ 55	1	คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อยกว่าร้อยละ 50	0	คะแนน